

THẰNG MÁT

Thằng Mát ôm rổ quạt giấy màu mè vẽ đủ loại chim cò hoa lá rảo chân đi theo một đôi vợ chồng khoảng gần năm mươi tuổi đang dắt tay nhau nhàn hạ trên đường mà theo nó, qua cách ăn mặc, nó biết ngay là cặp vợ chồng Việt kiều về du lịch. Người đàn ông đội một cái nón vải trắng, trên có chữ USA thêu bằng chỉ màu lam, quần soọc trắng, áo thun màu vàng nhạt, sau lưng đeo một cái túi thể thao nhỏ. Người đàn bà mặc chiếc áo thun đỏ hở rộng cổ ngắn tay, quần jeans xanh, đeo một cái túi da quanh bụng, đầu đội một cái nón vải màu trắng vẽ hình chú chuột Mickey và trên tay cầm chai nước suối. Mát chạy theo, giơ cái rổ đựng đầy quạt trước mặt khách vừa cười cầu tài, vừa đon đả:

- Trời nóng, cô chú mua giùm con cái quạt này để quạt cho mát đi. Che nắng cũng được nữa. Quạt làm bằng gỗ trầm, thơm, đẹp, rẻ mà lại bền. Mua giùm con đi, con cảm ơn cô chú...

Người chồng nhìn Mát không nói nhưng không tỏ vẻ gì khó chịu. Người vợ thì có vẻ ái ngại quay nhìn chồng. Chưa ai kịp phản ứng gì thì lập tức, gần cả chục đứa trẻ trên dưới tuổi Mát, bán đủ thứ hàng, ở đâu không biết, túa ra, chạy lại vây tròn lấy ba người. Chúng chen lấn, xô đẩy, tranh nhau chào hàng của mình một cách ồn ào, hỗn loạn làm ai không hiểu chuyện thì tưởng là một đám cãi nhau nhỏ. Mát sợ vượt mất khách hàng, nó nhìn người đàn bà với ánh mắt van lơn:

- Cô ơi...cô mua giùm con đi cô. Cô mở hàng giùm con đi. Sáng giờ con chưa bán được cái nào hết á...cô mua làm ơn làm phước

- Được được. Bao nhiêu?

- Thưa cô năm ngàn.

Để mau thoát khỏi vòng vây của lũ trẻ, người đàn bà dúi vội vài tờ giấy bạc vào tay thằng bé và lấy một cái quạt trong lúc người đàn ông một tay dắt vợ, một tay gạt mấy đứa trẻ ra, và hai người bỏ đi như chạy. Một vài đứa chạy theo nài nỉ nhưng phần lớn đứng lại chửi vói theo.

- ĐM. Việt kiều gì mà kẹo! Nhìn cái mặt thấy ghét.

- Ừ, bọn Việt kiều này chơi hồng ngon.

Bỗng có tiếng quát :

- ĐM. thằng này xạo. Trưa trật trưa trò rồi mà nó bảo chưa mở hàng. ĐM. mày, đồ ba xạo !

Cùng với lời quát mắng, thằng Mát bị một cái cùi chỏ thực mạnh vào cạnh sườn. Nó oằn người lại, té xuống lề đường. Cái rổ rời khỏi đôi tay gầy guộc và những chiếc quạt văng tung tóe quanh người nó. Bọn trẻ dẫn ra đứng thành hình vòng tròn xung quanh nạn nhân. Mát đau đớn nhưng sợ hãi không dám ngược nhìn người đánh nó. Giữa đám trẻ, Thành Sứt đứng vênh vác, một tay chống nạnh, một tay cung ra trong khi bọn trẻ vỗ tay cổ vũ.

- Ông nội mày đánh cho mày chừa tật xạo nghe mày. Muốn sống, từ nay không được giựt khách của ông nội mày nữa nghe con!

Thằng Mát vừa đau vì đòn, vừa đau vì uất ức. Nó biết rõ là nó không giành khách của ai, nhất là với thằng Thành Sứt, vì với đám trẻ bụi đời này Thành Sứt là hung thần. Nó vừa to con, dữ dằn, hung ác, vừa vô cùng côn đồ và ngang ngược.

- Không biến ngay còn đứng cho ngựa mất ông nội mày hả thằng Mát ? Mày muốn ném vài củ nữa không ?

Không dám cãi, thằng Mát rơm rớm nước mắt lồm cồm bò dậy. Hai tay nó run run vợ thật nhanh những chiếc quạt lẫn lóc ở lề đường.

Đến chiếc quạt cuối cùng, thằng Mát đã muốn bỏ đi, vì thằng Thành Sứt đập chân lên đó. Nhưng thằng Thành Sứt không để nó đi dễ dàng như vậy được. Vẫn một chân đập lên chiếc quạt, một tay nắm lại thành nắm đấm dứ trước mặt thằng Mát:

- Ê, chưa đi được. Còn cái quạt này mày không lượm lên à ? Sao? Có lượm lên không ?

Thằng Mát vẫn không nói, cúi xuống định lượm chiếc quạt thì thằng Thành Sứt cười, đưa tay ngăn lại:

- Không được lượm bằng tay. Muốn sống, quì xuống, lấy răng mà lượm.

Đến lúc này thằng Mát không còn nhịn được nữa, nó đứng im, nhìn thằng Thành Sứt.

- Tao không quì !

Thành Mát vừa dứt lời, nhiều cú đấm như trời giáng bay vào mặt. Nó choáng váng. Một dòng máu đỏ từ mũi chảy ra. Mát, một tay ôm rổ quạt, một tay ôm mặt ngồi xuống lề đường. Lũ trẻ cười khoái chí. Trước khi bỏ đi, thằng Thành Sứt thuận chân đá bồi vào mặt, vào vai thằng Mát vài cái nữa. Ngay góc phố, một người cảnh sát đứng gác, anh ta thản nhiên cầm cây súng, nhìn người qua lại.

Suốt buổi chiều còn lại, thằng Mát không bán thêm được bao nhiêu quạt vì nó đau quá. Đầu nó nhức và nặng, mỗi bước đi là nó nghiêng đổ như muốn té. Về nhà bây giờ thì sớm quá, thế nào nó cũng bị má Tám la, có thể còn bị đòn, nó bèn vào một công viên kiếm một gốc cây nằm nghỉ và định chờ lên đèn mới dám về nhà. Gọi là "nhà" vì đó là nơi nó về ăn bữa cơm tối, dù đôi khi chỉ có nửa chén cơm với chút nước mắm, và ngủ mỗi đêm. Nơi đó, có một người đàn bà sồn sồn, to béo, phốp pháp, lúc nào miệng cũng phì phèo thuốc lá và quần áo thì xốc xếch, bản thiu mà nó gọi bằng Má Tám.

Má Tám có một bầy tới năm đứa "con". Ba đứa sần sần tuổi nó, một đứa lên bốn và đứa nhỏ nhất, lên hai. Sáng sáng, má Tám gọi tụi nhỏ dậy, cho mỗi đứa một củ khoai lang luộc bằng hai ngón tay và xua bọn nó đi "làm việc". Con Tư lớn nhất, 12 tuổi, có bốn phen ẵm thằng Ròm, hai tuổi, đi ăn xin. Trước khi đi, má Tám luôn dặn con Tư:

- Bé Tư, nhớ là phải ẵm em dí sát vào người ta mà xin. Nhớ nói là bố lấy vợ bé, mẹ ung thư sắp chết nên phải dắt em đi xin nghe. Chăm làm nghe Bé Tư! Mày mà lười về tao đập thây mẹ mày. Buổi trưa, nhớ mua cho thằng nhỏ chén cháo. Một chén thôi. Nó ăn dư thì mày ăn. Tối về ăn cơm.

Thằng Ba Thọt, 11 tuổi nhưng chỉ bằng đứa trẻ lên bảy. Nghe má Tám nói với người ta rằng hồi nhỏ nó bị té gãy chân nên chân teo lại, đi cà thọt. Nhưng hàng xóm thì lại xàm xì với nhau rằng má Tám mua nó từ lúc nó gần ba tuổi. Ba thằng Ba Thọt bẻ què nó ngay từ lúc mẹ nó đem nó từ nhà bảo sanh về để mẹ nó ẵm đi ăn xin. Nhưng được gần ba năm thì mẹ nó bệnh chết. Ba nó bán nó cho má Tám. Về với má Tám nó được má Tám cho một bà già "mướn" nó để công nó đi ăn xin, gặp ai bà cũng kể rằng con trai bà chết, con dâu bà thấy con tàn tật nên không nuôi, bỏ lại cho mẹ chồng rồi đi mất biệt từ khi ba thằng nhỏ chết, hai bà cháu phải đi ăn

xin mà sống. Nghe chuyện, ai cũng động lòng. Khi thằng Ba Thọt được sáu bảy tuổi, má Tám không cho "bà ngoại" nó mượn nữa. Câu chuyện thương tâm con dâu bỏ đứa con tàn tật lại cho mẹ chồng nuôi đã đến đoạn kết để cuộc đời thằng Ba Thọt lại chuyển sang một giai đoạn thương tâm khác. Bây giờ thì thằng Ba Thọt có đứa em gái là con Thơm Ghè, bốn tuổi, mẹ chúng nó chết. Ba chúng nó bị mù không làm ăn gì được. Nó phải dắt em gái đi xin để nuôi nhau và nuôi bố. Đứa mới nhất và cuối cùng là nó, thằng Mát, 10 tuổi. Nó không biết ai đặt tên cho nó là thằng Mát nhưng nó biết rõ nó không phải là con ruột má Tám vì nó nhớ rằng xa xưa lắm, nó cũng có mẹ, có ba. Một hôm, ba mẹ nó đi làm rồi không bao giờ về nữa. Người bạn gái mượn nhà chung với mẹ nó nuôi nó. Được ít lâu, cô ấy lấy chồng. Chồng người bạn mẹ nó là một người đàn ông bê tha, nghiện ngập. Một hôm người bạn mẹ nó vắng nhà, người đàn ông này đem nó đi giao cho một người đàn bà lam lũ, dơ dáy. Từ đó, nó không hề gặp lại người bạn của mẹ nó nữa và nó sống với người đàn bà này. Bà ấy gọi nó là con và bảo nó gọi bà là má. Hằng ngày "hai má con" đi ăn xin, đêm về ngủ ở chân cầu, được che chắn bởi những miếng ván ép, những miếng gỗ vụn má nó nhặt được. Nhưng "má" nó thương nó thật. Những đêm mưa gió lạnh lùng, bà nhường cả cho nó tắm chăn đơn và ôm nó vào lòng ru cho nó ngủ. Xin được gì ngon, bà dành cho nó. Thỉnh thoảng có tiền, bà mua cho nó cái bánh, cây kem hay cục kẹo và bà ngắm nhìn nó ăn với nụ cười hạnh phúc. Quần áo của nó, bà cũng chịu khó giặt giũ, vá vúi và luôn thay đổi để nó được sạch sẽ và thơm mát. Thường thì má nó thức dậy trước nó, nướng cho nó một củ khoai hay đơm cho nó một chén cơm nguội rồi đánh thức nó dậy ăn trước khi một ngày mới bắt đầu. Nhưng buổi sáng hôm ấy, nó còn nhớ rõ là khi nó thức dậy thì "má" nó vẫn còn say ngủ. Một tay nó dụi mắt, một tay kéo tay gọi Má, Má. Nhưng tay má nó lạnh ngắt và má nó nằm yên. Thấy lạ, sợ quá, nó khóc to lên. "Hàng xóm", những người ở chung một chân cầu với má con nó, thấy nó gọi má và khóc thì mở tấm ván nhìn vào. Người ta chộn rộn bàn tán rồi thấp vài nén nhang cắm vào kẹt ván phía đầu má nó nằm. Sau đó, người ta đưa má nó đi đâu nó không nhớ được.

Chỉ vài tiếng đồng hồ sau khi đưa má nó đi, "hàng xóm" của nó lại bình lặng như chưa hề có chuyện gì xảy ra. Chỉ có nó là ngồi một mình buồn thiu, nhớ má. Trưa hôm đó nó đói, nó tìm thấy chén cơm má nó còn để dành cho nó từ chiều hôm qua trong chiếc nồi nhôm. Gia tài của má nó để lại cho nó là "căn nhà" dưới gầm cầu, hai cái song cũ, ba cái chén ăn cơm, một cái đĩa vài cái muống.

Vắng má, nó đói. Sáng hôm sau, nó, một mình tìm đến những con đường mà xưa kia hai mẹ con nó đã đi. Nó làm những việc má nó xưa kia làm. Thế là nó trở thành đứa trẻ mồ côi đi ăn xin thực thụ. Thằng Mát đi xin, ai cho gì, ăn nấy. Khi xin được tiền, nó để ra vài ngàn, đến tiệm tạp hóa của ông Tư mua lẻ vài nén nhang xong đến quán cơm bình dân của bà Hai, mua một chén cơm và xin chút nước cá chan vào. Ăn xong, nó về nhà, bắt chước lúc người ta đốt nhang, nó đốt nhang cho má nó. Những lúc ấy, mặt nó thật buồn, nó nhìn đốm nhang cháy đỏ im lặng đến khi nhang tàn nó mới chui vào tấm mền tìm giấc ngủ. Nhiều hôm không may mắn, nó không mua nhang nhưng mang bụng đói đến quán bà Hai, đưa cho bà vài trăm bạc, xin phụ rửa chén, đổi cơm. Bà Hai không bao giờ giao chén cho nó rửa, cũng không lấy tiền của nó nhưng sai nó vài việc vặt rồi cho nó lượng chén cơm với chút nước đậu kho.

Nó ở một mình như thế không lâu thì một buổi sáng khi nó đang lang thang kiếm ăn, má Tám đến làm quen nó, rủ nó về má Tám nuôi và hứa rằng sẽ kiếm việc cho nó làm và nó không còn phải đi ăn xin nữa.

Có một điều Thằng Mát không bao giờ biết được rằng mẹ nó là một cô gái quê xinh đẹp, bố chết sớm, được mẹ cho ăn học, đậu xong bằng tiểu học thì đất nước "được cách mạng giải phóng" và ruộng vườn, lúa gạo của bà ngoại nó cũng được cách mạng quản lý luôn. Tài sản mất vào tay cách mạng, bà ngoại nó uất ức bị bệnh chết và mẹ nó bỏ quê lên Sài Gòn tìm sống. May mắn, được một người quen tìm cho việc giữ kho cho một hãng xuất cảng may mặc quốc doanh. Rồi mẹ nó yêu một người tài xế của hãng. Hai người lấy nhau và sanh nó trong cảnh nghèo nhưng hạnh phúc. Khi sanh xong, gái một con, mẹ nó đẹp hơn. Sắc đẹp và vẻ duyên dáng của mẹ nó đã làm ông giám đốc công đoàn xuất cảng đêm ngày mơ tưởng. Một buổi chiều, ông giám đốc đến kho hàng chỉ định cho mẹ nó phải lấy các hồ sơ ra kiểm soát lại hàng hoá và chờ lúc công nhân đã ra về hết, ông ta giở trò chiếm đoạt. Bị mẹ nó kháng cự, cào cấu sứt mặt và cắn sứt tai chảy máu, ông giám đốc sợ chuyện đổ bể, bèn bóp cổ mẹ nó cho đến chết. Bố nó, sau một chuyến đi giao hàng về, thấy kho hàng cửa còn khép hờ thì đi vào tìm vợ. Sau khi lách mình qua cánh cửa kho, đến phòng giữ hóa đơn, nơi mẹ nó làm việc thì cũng là lúc bố nó chứng kiến cảnh thân thể mẹ nó lỏa lồ, tóc tai rũ rượi nằm bất động trên mấy kiện hàng và ông giám đốc đang hốt hoảng lau chùi vết máu trên mặt. Hiểu ngay chuyện gì đã xảy ra, bố nó vớ cái thanh sắt chặn cửa kho, đưa lên tính giáng vào đầu tên giám đốc. Nhưng ngay lúc đó, bố nó bị một người đàn em của hắn tiến đến từ phía sau, giằng lấy và đập mạnh thanh sắt ấy lên đầu. Xong xuôi, ông giám đốc và tên đàn em bỏ xác bố mẹ nó vào hai cái bao đựng vải, lấy dây buộc hàng buộc kỹ lại, khiêng ra, chất lên ngay chiếc xe bố nó vừa lái về. Sau đó, chiếc xe chở hàng có hai xác chết được ai lái đi đâu và làm gì thì không ai biết nữa.

Vừa thò đầu vào nhà, nó đã nghe má Tám nghiêng răng kèn kẹt:

- Thằng Mát, sao giờ này mày mới vác xác về? Tao tưởng mày chết bằm ở đâu rồi chớ. Mày đi đâu.... đi đâu mất biệt cả chiều nay? Tụi nó méc tao là mày đi chơi, không thấy bán hàng gì ráo.

Má Tám nhìn vào chiếc rổ còn bộn quạt, chu chéo:

- Y chang, quạt còn cả rổ. Mày đi đâu, mày làm gì... làm gì mà không bán hàng? đồ quỉ...

Vừa nói, má Tám vừa vung tay tát mạnh vào đầu vào mặt nó:

- Thứ con hoang. Nuôi mày tốn cơm. Tết nhứt đến nơi, có vài cái quạt mà cũng bán không xong lấy gì cho mày ăn tết? Tao tử tế với mày nên mày lờn phải hông? Này đi chơi! này lười biếng!

Má Tám giận dữ xáng lên đầu nó thêm vài bạt tai. Thằng Mát đổ xuống như một thân cây đổ.

- A, lớn gan. Mày còn đóng kịch nữa hả. Cút đi khuất mắt tao ngay. Mày còn nằm đó ăn vạ tao đánh chết mẹ mày à!

Thằng Mát cố gắng đứng lên, đưa tay vào túi móc ra ít tờ giấy bạc để lên bàn cho má Tám rồi lảo đảo đi về góc nhà, nơi nó ngủ.

Cảm thấy một bàn tay mát lạnh đặt lên trán, thằng Mát mở mắt. Trước mắt nó tất cả hình ảnh như đang nhảy múa, nhạt nhòa. Tiếng con Bé Tư xót xa:

- Mày nóng quá, Mát. Má Tám đánh mày đau hông? Bả đi sang nhà bà Năm Rõ đánh bài rồi. Thấy mày chưa ăn gì, tao phần mày nửa phần ăn của tao. Nè, ăn đi hông đói.

Bé Tư đưa lưng chén cơm ra trước mặt Mát nhưng nó lắc đầu. Bé Tư chặc lưỡi:

- Mày nóng quá. Để tao đi lấy cho mày miếng nước.

Thằng Mát không thấy đói, nhưng nó thấy đầu nhức, đau và khát nước. Con Bé Tư đem ly nước lạnh đến đưa vào tay nó. Nó nghiêng người uống hết ly nước rồi mệt nhọc:

- Bé Tư, mày biết cầu Trương Minh Giảng xa hay gần mày ?

- Không xa lắm. Mà mày hỏi làm gì ?

- Tao muốn đến đó.

- Chi vậy ?

- Tao về với má tao.

- Mày có má hả, sao hông nghe nói ?

- Má tao chết rồi. Nhưng tao có nhà. Tao muốn về đó.

- Có nhà ? Về nhà, mày làm gì mà sống ?

- Tao chưa biết, nhưng tao phải về.

Thằng Mát nhìn ra cửa hỏi nhanh:

- Chùng nào má Tám về ?

- Chắc tới khuya. Bả đi đánh bài thì không khi nào về sớm. Ừ nếu mày muốn về nhà mày thì đi ngay đi, trước khi bả về tới. Tối rồi, mày lại đang đau, không đi bộ được đâu. Để tao cho mày tiền đi xích lô.

- Tiền ở đâu mày có ?

- Đừng nói với má Tám nghe. Tao đi xin, bữa nào được nhiều, tao giấu đi chút đỉnh.

Lần đầu tiên được ngồi xích lô, nếu không bị đau thì chắc là Thằng Mát thích lắm. Nhưng cơn sốt đang hoành hành, Thằng Mát nhắm mắt, ngồi co ro trong lòng chiếc xích lô, không màng đến cảnh tập nập rộn ràng náo nhiệt của Saigon những đêm gần Tết. Xuống xe ở đầu đường, móc tiền trả xích lô, thấy còn dư, nó đếm thì thấy còn đủ tiền ăn cho ngày mai và tiền mua vài cây nhang lễ.

Thằng Mát bước vào nhà. "Căn nhà" của thằng Mát đã đổi chủ. "Chủ" mới là ông Chín, người quen cũ của mẹ con nó. Vừa thấy nó, ông Chín la lên:

- Mèn ơi, mấy tháng nay mày đi đâu vậy thằng Mát ? Tao tìm mày muốn hựt hơi. Khi không đi biệt tích rồi bất thần hiện về như một bóng ma. Mà kia, mặt mày sao xanh lè vậy ? Mất mày thâm tím thế kia. Đứa nào oánh mày ? Đứa nào oánh mày, nói, nói ngay, thằng này đực chết mẹ nó liền !

Thằng Mát lắc đầu mệt mỏi rồi thả người ngay xuống miếng ván kê làm giường. Nó chợt thấy mùi nhang thơm. Nhìn quanh, trên một cái bàn chắc là ông Chín mới lượm ở đâu về, một nén nhang đang nghi ngút trong cái lon sữa bò. Nó nhìn ông Chín, hiểu ý, ông nói như tâm sự:

- Thằng Mát à, ngày má mày còn sống, tao thương bả nhưng làm không đủ tao ăn nên không dám nói. Bả chết, mày bỏ đi, tao buồn quá nên dọn vào đây ở cho đỡ nhớ. Chắc bả cũng thương thăm tao nên từ ngày tao ở căn nhà này, má mày phò hộ cho tao làm ăn phát tài. Ngày nào tao cũng có nhiều khách đánh giày nên tao mua nhang cúng má mày đó. Tết nhứt đến nơi, có trái cam tao mua cúng bả kìa, để tao lột cho mày ăn. Thôi, mày về thì mày ở đây với tao. Đừng đi đâu nữa. Qua tết, khi đi làm tao sẽ đưa mày đi theo.

Ông Chín ngưng lại, đưa mắt nhìn làn khói bay nghi ngút, xoa đầu nó, dịu dàng:

- Con đừng đi đâu nữa Mát. Ra tết, Ba sẽ dạy cho con nghệ thuật đánh giày....

Thằng Mát ăn nửa múi cam rồi thiếp đi. Trong cơn sốt cao độ, nó thấy lại cảnh lúc nhét nắm tiền vào túi nó, con bé Tư rưng rưng nước mắt:

- Mày ráng mạnh lên nha. Hôm nào tao sẽ tìm tới thăm mày

Hai hôm sau, sáng ba mươi Tết, trong khi loa phóng thanh ở phường , đám văn công, hát những bài ca tụng đảng ta quang vinh, nhà nước ta anh hùng, đánh thắng ba cường quốc và đất nước đang đà tiến nhanh, tiến mạnh lên xã hội chủ nghĩa giàu mạnh, xen kẽ là tiết mục quảng cáo những danh lam thắng cảnh thơ mộng, hữu tình, những trung tâm du lịch tuyệt vời và sang trọng trên khắp miền đất nước thì thằng Mát không dạy nữa. Trong "căn nhà" cạnh chân cầu, nó đã đi theo "má" nó và không có cơ hội cho "ba" nó dạy nó nghệ thuật đánh giày.

Ngô Minh Hằng

Trang Blog:<http://thongominhhang1.blogspot.com.au/>

www.vietnamvanhien.info

vietnamvanhien.net